



19 LAT RAZEM

Biuro Turystyczno Pielgrzymkowe FRATER Adam Zielinski

biuro: ul. Dworcowa 19, 85-009 Bydgoszcz, tel./fax 52 322 48 39, e-mail: biuro@frater.pl
konto: Bank Millennium S.A. O/Bydgoszcz Nr: 76 1160 2202 0000 0000 4190 3630
Wpis do Rejestru Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych pod nr 16
NIP 967-035-11-14, REGON 093166900 www.frater.pl

PORADNIK FRATERA - Włochy

Stolica: Rzym (Roma)

Ludność: ok. 60 420 tys.

Powierzchnia: 301 323 km²

Gęstość zaludnienia: ok. 200 osób/km²

Strefa czasowa: GMT +1.00 (jak w Polsce)

Ustrój: republika parlamentarna

Podział administracyjny: 20 regionów (109 prowincji)

Język urzędowy: włoski

Jednostka monetarna: euro

Religie: dominuje katolicyzm

Przepisy wjazdowe: dowód osobisty (pobyt do 90 dni)

Kod telefoniczny: +39

Włochy są 4. na świecie
najczęściej odwiedzanym
przez turystów krajem.

Telefony alarmowe:

Karabinierzy - 112

Policja - 113

Straż pożarna - 115

Pomoc drogowa - 116

Pomoc medyczna - 118

Ambasada RP w Rzymie

Via P.P. Rubens 20, Monti Parioli

00197 Roma, Italia

Telefon: (+39 06) 362 04 200

Faks: (+39 06) 321 78 95

Przeciętny Włoch rocznie
zjada 25kg makaronu
i wypija 600 filiżanek kawy.

Informacje praktyczne:

Karty płatnicze: Powszechnie akceptowane są karty kredytowe MasterCard, Visa i American Express. Znalazienie bankomatu nie stanowi problemu.

Elektryczność: Włoskie gniazdka elektryczne różnią się od polskich. Napięcie w nich jest takie samo, ale konstrukcja jest inna. We Włoszech gniazdka mają 3 otwory ułożone w jednej linii. Urządzenia o europejskiej wtyczce np. ładowarka do telefonu czy aparatu będą pasowały do takiego typu gniazdka. Jednak sprzęty wymagające większej ilości energii (suszarki, komputery) mają gniazdka z grubymi bolcami oraz wymagają uziemienia, wówczas należy kupić specjalną przejściówkę (koszt około 10zł).

Zalecane szczepienia: We Włoszech nie ma zagrożeń sanitarno-epidemiologicznych. Nie są wymagane szczepienia. Osoby płacące składki na NFZ mają prawo do opieki medycznej w ramach ubezpieczenia – należy mieć ze sobą EKUZ (Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego).

Dni ustawowo wolne od pracy: Nowy Rok (1.01), Święto Trzech Króli (6.01), Wielkanoc, Poniedziałek Wielkanocny, Dzień Wyzwolenia (25.04), Święto Pracy (1.05), Święto Republiki (2.06), Wniebowzięcie NMP (15.08), Wszystkich Świętych (1.11), Niepokalane Poczęcie NMP (8.12), Boże Narodzenie (25.12), Dzień Świętego Stefana (26.12) oraz święta lokalnych patronów.

Godziny otwarcia: sklepy oraz urzędy są zamknięte w czasie sjeisty w godz. 12.30 (13.00) – 15.30 (16.00); poczty pracują: pn.–pt. 8.30 – 14.00, sob. 8.30 – 13.00 (znaczkę można kupić również w kioskach Tabacchi).

**WYCIECZKI • WYPOCZYNEK I ZWIEDZANIE BEZ OGRANICZEŃ – WIZBO!
PIELGRZYMKI • TURYSTYKA DLA BIZNESU • HOBBY ŚWIAT ZIELENI**



19 LAT RAZEM

Biuro Turystyczno Pielgrzymkowe FRATER Adam Zielinski

biuro: ul. Dworcowa 19, 85-009 Bydgoszcz, tel./fax 52 322 48 39, e-mail: biuro@frater.pl

konto: Bank Millennium S.A. O/Bydgoszcz Nr: 76 1160 2202 0000 0000 4190 3630

Wpis do Rejestru Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych pod nr 16

NIP 967-035-11-14, REGON 093166900

www.frater.pl



**WYCIECZKI • WYPOCZYNEK I ZWIEDZANIE BEZ OGRANICZEŃ – WIZBO!
PIELGRZYMKI • TURYSTYKA DLA BIZNESU • HOBBY ŚWIAT ZIELENI**



19 LAT RAZEM

Biuro Turystyczno Pielgrzymkowe FRATER Adam Zielinski

biuro: ul. Dworcowa 19, 85-009 Bydgoszcz, tel./fax 52 322 48 39, e-mail: biuro@frater.pl

konto: Bank Millennium S.A. O/Bydgoszcz Nr: 76 1160 2202 0000 0000 4190 3630

Wpis do Rejestru Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych pod nr 16

NIP 967-035-11-14, REGON 093166900

www.frater.pl

Agrigento – swoją sławę zawdzięcza Dolinie Świątyń – największemu zespołowi budownictwa greckiego poza Grecją.

Asyż – duchowa stolica regionu Umbria, która wygląda prawie tak samo jak w czasach św. Franciszka.

Bolonia – siedziba najstarszego uniwersytetu w Europie, która zachwyca wspianą kuchnią i architekturą.

Cagliari – dominujący ośrodek na Sardynii, który zachęca turystów ciepłym klimatem i przyrodą.

Florencja – renesansowa perła sztuki ze słynnymi „Rajskimi Drzwiami”, katedrą oraz „Dawidem” Michała Anioła.

Genua – miasto portowe z wąskimi, krętymi uliczkami (*caruggi*), miejsce narodzin Krzysztofa Kolumba.

Katania – zbudowana jest z kamienia wulkanicznego, wyróżnia się plażami z czarnym piaskiem.

Lago di Garda – największe we Włoszech alpejskie jezioro, ulubione miejsce wypoczynku Włochów w każdym wieku.

Loreto – miejsce kultu maryjnego, znajduje się tu Świąty Domek, który przechowuje nazaretański dom Maryi.

Mediolan – przyciąga projektantów mody, biznesmenów i zainteresowanych obrazem da Vinci „Ostatnia Wieczerza”.

Monte Cassino – wzgórze, na szczycie którego znajduje się opactwo benedyktyńskie oraz polski cmentarz wojskowy.

Murano – wyspa położona na lagunie niedaleko Wenecji, rozstawiona poprzez wyrób szkła.

Neapol – najważniejsze miasto południowych Włoch, leży na tarasach w cieniu Wezuwiusza.

Orvieto – nazywane zielonym sercem Italii, na wulkanicznej skale wznosi się tu przepiękna gotycka katedra.

Padwa – słynie z Bazyliki św. Antoniego, największego placu we Włoszech oraz dużej populacji studentów.

Palermo – największe miasto Sycylii z chaotycznym ruchem ulicznym, upalnym latem oraz cudownymi straganami ze świeżymi produktami i hałaśliwymi sprzedawcami.

Piza – znana z cuda czasów romańskich – Krzywej Wieży, położona w **Toskanii** – regionie słynącym z wina Chianti.

Ravenna – odwiedzana przez tłumy turystów ze względu na cudowne mozaiki.

Rzym – stolica Włoch, bogata w atrakcje turystyczne, przepełniona starożytnymi zabytkami, średniowiecznymi kościołami, uroczymi fontannami, muzeami i pałacami.

San Giovanni Rotondo – partnerskie miasto Wadowic, mieszkał tu św. Ojciec Pio.

Siena – dawna metropolia europejska, której rynek w kształcie muszli wypełniony jest budynkami z palonej cegły.

Syrakuzy – w tym pięknym antycznym mieście żył Archimedes, nauczał Platon oraz rozwijał się teatr grecki.

Taormina – określana mianem sycylijskiego Saint Tropez, położona u stóp Etny i turkusowych wód Morza Jońskiego.

Triest – największą atrakcją jest Zamek Mirarmare malowniczo usytuowany nad urwiskiem.

Turyn – w tutejszej katedrze przechowywany jest obiekt czci katolików – całun, w który owinięte było ciało Jezusa.

Verona – swoją sławę zawdzięcza Szekspirowi, jest symbolem wiecznej miłości Romea i Julii.

Vicenza – wpisana na listę UNESCO ze względu na piękne, renesansowe centrum zaprojektowane przez Palladio.

Watykan – najmniejszy kraj na świecie, w Bazylice Św. Piotra znajduje się grób bł. Jana Pawła II.

Wenecja – miasto wsparte na tysiącach pali, z ogromną ilością kanałów oraz gondoli, pełne życia podczas karnawału.

**WYCIECZKI • WYPOCZYNEK I ZWIEDZANIE BEZ OGRANICZEŃ – WIZBO!
PIELGRZYMKI • TURYSTYKA DLA BIZNESU • HOBBY ŚWIAT ZIELENI**



Biuro Turystyczno Pielgrzymkowe FRATER Adam Zielinski

biuro: ul. Dworcowa 19, 85-009 Bydgoszcz, tel./fax 52 322 48 39, e-mail: biuro@frater.pl

konto: Bank Millennium S.A. O/Bydgoszcz Nr: 76 1160 2202 0000 0000 4190 3630

Wpis do Rejestru Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych pod nr 16

NIP 967-035-11-14, REGON 093166900

www.frater.pl

19 LAT RAZEM

W północnych Włoszech (obszar pomiędzy Alpami a Apeninami Toskańskimi) klimat jest surowy – zimy są długie i mroźne, natomiast lata upalne. Z kolei w centrum kraju często jest bardziej wilgotno, a różnica pomiędzy temperaturami letnimi i zimowymi zmniejsza się. We włoskiej stolicy doświadczymy gorącego lata i łagodnych zim. Im bardziej na południe od Rzymu, tym cieplej i bardziej sucho – na Sycylii od kwietnia do października możemy zanurkować w niebieskiej, morskiej wodzie. W lipcu oraz sierpniu słupek rtęci może przekroczyć 32°C.

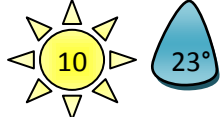
	Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Rzym	15,4°	8,2°	8,8°	11°	12,7°	17°	20,3°	23,6°	23,6°	21,4°	17,6°	12,7°	9°
Mediolan	11,6°	1,6°	3,3°	7°	10,5°	15,4°	19,2°	22°	21,4°	18°	12,1°	6°	2,2°
Wenecja	12,7°	2,7°	4,4°	8,2°	12°	17°	20,3°	22,5°	22°	19,2°	13,8°	7,6°	3,8°
Palermo	18,7°	12°	12,7°	14°	15,4°	18,7°	22,5°	25,8°	26,3°	24°	21°	16,5°	14°

Średnie temperatury powietrza

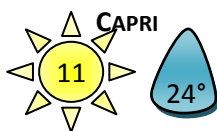
WYBRZEŻE ADRIATYCKIE

Ilość godzin słonecznych w lipcu oraz temperatura wody: ...

ZATOKA WENECKA



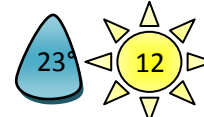
CAPRI



SYCYLIA I SARDYNIA



WYBRZEŻE LIGURYJSKIE



Co zabrać ze sobą do Włoch?

- ✓ krem z filtrem UV, okulary przeciwsłoneczne, nakrycie głowy oraz lekką, jasną odzież;
- ✓ strój, który zakryje nam ramiona oraz kolana, ponieważ zwiedzających obiekty sakralne obowiązuje odpowiedni ubiór i jest on rygorystycznie sprawdzany;
- ✓ wygodne obuwie;
- ✓ aparat fotograficzny;
- ✓ kieszonkowe;
- ✓ przejściówkę do włoskich gniazdek;
- ✓ dokument tożsamości, kartę ISIC.

Co przywieźć na pamiątkę?

- ✗ maski karnawałowe z Wenecji,
- ✗ koronkowe wyroby z wyspy Burano,
- ✗ szkło weneckie z Murano,
- ✗ tokańskie wino Chianti,
- ✗ różnorodne sery (np. parmezan, gorgonzola, ricotta czy pecorino),
- ✗ miniaturki charakterystycznych budowli,
- ✗ likier Limoncello.

WYCIECZKI • WYPOCZYNEK I ZWIEDZANIE BEZ OGRANICZEŃ – WIZBO!
PIELGRZYMKI • TURYSTYKA DLA BIZNESU • HOBBY ŚWIAT ZIELENI



19 LAT RAZEM

Biuro Turystyczno Pielgrzymkowe FRATER Adam Zielinski

biuro: ul. Dworcowa 19, 85-009 Bydgoszcz, tel./fax 52 322 48 39, e-mail: biuro@frater.pl

konto: Bank Millennium S.A. O/Bydgoszcz Nr: 76 1160 2202 0000 0000 4190 3630

Wpis do Rejestru Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych pod nr 16

NIP 967-035-11-14, REGON 093166900

www.frater.pl

Kuchnia włoska

Pizza oraz **pasta** (makaron) to najbardziej rozpowszechnione na świecie włoskie dania. Jednak kuchnia włoska oferuje nam szeroki wybór potraw oraz napojów, wśród nich między innymi:

Bruschetta – przekąska w postaci małych tostów podawanych doprawionych solą i pieprzem, posmarowanych czosnkiem oraz podawanych z pomidorami, cebulą lub szynką.

Focaccia – pieczywo przypominające pizzę, grube, posolone ciasto drożdżowe pieczone z oliwą, posypane ziołami, często podawane również z serem, oliwkami bądź cebulą.

Prosciutto – surowa, podsuszona szynka wytwarzana z udźców wieprzowych.

Caprese – przekąska w barwach włoskiej flagi składająca się z zielonej bazylii, białej mozzarelli oraz czerwonych pomidorów.

Oliwki – bardzo popularne wśród Włochów, w kuchni używają oni tylko oliwy z oliwek.

Sery – wybór serów we Włoszech jest przeogromny, m.in. parmezan, mozzarella, gorgonzola, ricotta, mascarpone, czy mniej popularny w Polsce owczy ser pecorino.

Tiramisu – deser składający się z warstw sera mascarpone zmieszanych z cukrem i jajkami oraz biszkoptów nasączonych mocną kawą i likierem Amaretto.

Canollo – słodkie, chrupiące sycylijskie rurki nadziewane kremem z sera ricotta.

Kawa – ulubiony napój Włochów, wielokrotnie w ciągu dnia przygotowują w specjalnych kawiarkach (moka) mocną kawę espresso, do południa delectują się cappuccino lub latte macchiato.

Limoncello – żółty likier cytrynowy produkowany głównie w południowych Włoszech, zawiera ok. 32% alkoholu.

Grappa – wódka (40-50%) o charakterystycznym smaku, która powstaje z pestek oraz skórek winogron.

Wina – z nich słyną Włochy m.in. sycylijskie Marsala czy Chianti pochodzące z Toskanii.

Coperto jest to opłata za nakrycie stołu, innymi słowy wstęp do restauracji. Często podawana w menu jako osobna pozycja. Należy zwrócić na to uwagę, iż może okazać się, że zamiast pierwotnych 6€ za pastę, zapłacimy 11€. Ponieważ coperto wyniesie nas 4€, a do tego zapłacimy servizio (opłata za obsługę) w wysokości 10%. Słowa 'coperto incluso' w menu oznaczają, że nie musimy dopłacać do zamówionego dania.

We Włoszech picie kawy przy stoliku zwiększa jej cenę kilkukrotnie. Jeśli nie chcemy przepłacać, to powinniśmy zamówioną kawę wypić na stojąco przy barze. Wówczas cena wyniesie ok. 1€. Natomiast zajęcie miejsca siedzącego może sprawić, iż cena wzrośnie nawet do 10€.

W Rzymie znajduje się 2500 fontanienek, które nazywają się Nasoni (Nosale), ponieważ metalowe rurki kształtem przypominają nos. Dostarczają one czystą, schłodzoną, pitną wodę, a większość z nich stanowi mini dzieła sztuki. Zatem podczas zwiedzania włoskiej stolicy nie musimy martwić się o wydatki związane z zakupem napojów, wystarczy zawsze nosić ze sobą plastikową butelkę. Nie należy jednak mylić Nasoni z rzymskimi fontannami i pić wody np. z di Trevi.

WYCIECZKI • WYPOCZYNEK I ZWIEDZANIE BEZ OGRANICZEŃ – WIZBO!
PIELGRZYMKI • TURYSTYKA DLA BIZNESU • HOBBY ŚWIAT ZIELENI



19 LAT RAZEM

Biuro Turystyczno Pielgrzymkowe FRATER Adam Zielinski

biuro: ul. Dworcowa 19, 85-009 Bydgoszcz, tel./fax 52 322 48 39, e-mail: biuro@frater.pl

konto: Bank Millennium S.A. O/Bydgoszcz Nr: 76 1160 2202 0000 0000 4190 3630

Wpis do Rejestru Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych pod nr 16

NIP 967-035-11-14, REGON 093166900

www.frater.pl

10 rzeczy, które musisz zrobić we Włoszech:

1. Skorzystaj z tramwaju wodnego w Wenecji i odwiedź pobliskie wyspy Murano oraz Burano.
2. Spróbuj pizzy w Neapolu - miejscu, z którego się wywodzi.
3. Rozkoszuj się słońcem na plażach riwiery Liguryjskiej.
4. Odnajdź balkonik Julii w Veronie.
5. Rozsmakuj się we włoskich lodach w Rzymie.
6. Udaj się na Audyencję Generalną u papieża w Watykanie.
7. Przetestuj akustykę groty Orecchio di Dioniso (Ucho Dionizosa) w Syrakuzach na Sycylii.
8. Posmakuj prawdziwe wino Chianti w Toskanii.
9. Odpocznij nad ulubionym jeziorem Włochów – Lago di Garda.
10. Znajdź czas na zadumę u grobów świętych (św. Ojca Pio, św. Franciszka z Asyżu, św. Marka Ewangelisty).

Dla Włochów odpowiednikiem naszego pechowego piątku 13. jest wtorek 17.

Przykładowe ceny:

Kawa w barze – 0,80-1,50€

Pasta – od 6€

Kawałek pizzy – 1-4€

Woda mineralna 1.5l – od 0,40€

Piwo 0.5l – od 0,80€

Paczka papierosów (Malboro) – od 4,5€

Gałka loda – 1,20-3,00€

Jajko niespodzianka – 1€

Pomarańcze (kg) – od 1,00€

Bułka – 0,30€

Lokalna gazeta – 1€

Bilet autobusowy – 1,00-1,50€

W północnych Włoszech nazwiska zazwyczaj kończą się literą „i”, natomiast na południu „o”. Najbardziej popularnym włoskim nazwiskiem jest Russo.

Minisłowniczek:

Dzień dobry (rano / w ciągu dnia / wieczorem) - Buon giorno / Buon pomeriggio / Buona sera

Do widzenia – Arrivederci

Cześć – Ciao

Jak się masz? – Come va? Dobrze – Bene

Tak – Sì Nie – No

Proszę - Per favore Dziękuję – Grazie Przepraszam – Mi scusi Nie ma za co - Prego

Pomocy! – Aiuto!

Gdzie jest toaleta? - Dov'è il bagno?

Ile to kosztuje? – Quanto costa questo?

Czy mówi Pan(i) po angielsku/polsku? – Parla inglese/polacco?

Nie rozumiem. - Non capisco.

Buziaki – Baci (również nazwa popularnych włoskich cukierków czekoladowych)

**WYCIECZKI • WYPOCZYNEK I ZWIEDZANIE BEZ OGRANICZEŃ – WIZBO!
PIELGRZYMKI • TURYSTYKA DLA BIZNESU • HOBBY ŚWIAT ZIELENI**